

REVISTA ORĂȘTIEI

Apare în fiecare Sâmbătă

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrisuri nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru insertiuni, sînt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Să ne păzim!

(§) Adeseori se întâmplă, că dușmanii neamului nostru, cari mereu uneltesc ca să ne potopească, ca să ne stingă, ca Români, de pe fața pământului, își tradează fără voie și din întâmplare planurile și intențiile lor infernale. Am văzut asemenea planuri desvelite prin ziare, față de acțiunile noastre politice și culturale, dar' poate nici un cas de felul acesta nu este atât de clasic, atât de marcant, ca acela, ce-l relevază «Telegraful Român» din Sibiu, în nrul 17 din anul curent.

E vorba de un cas întâmplat înainte cu mai mulți ani. Un bărbat de-ai noștri, om onorabil și de caracter, a făcut o călătorie cu trenul la Viena. În cupeul Românului nostru se aflau din întâmplare doi Maghiari, magnați ambii și precum se vedea, aparținători clasei distinse a aristocrației. Ei, fără a presupune, că soțul lor de călătorie pricepe limba maghiară și cu atât mai puțin, că ar fi Român, au început o conversație asupra poporului nostru, din care se vede ce planuri au existat mai înainte și există și azi în unele, sau poate în toate cercurile maghiare, pentru a ne reduce forțele, ca popor, a ne ruina și în cele din urmă a ne nimici.

Ambii magnați au căzut de acord în aceea, că pentru Maghiari, ca popor domnitor, sunt periculoși cu deosebire Românii și Sârbii din această țară și prin urmare aceste două popoare trebuie slăbite, desființate. În conversația lor mai departe apoi au înșirat și mijloacele, prin cari s'ar putea ajunge la scop și aceste mijloace ne interesează cu deosebire aci.

Ele sunt trei: *vinarsul*, *neînțelegerea și corupția*, aplicând câte un astfel de mijloc la diferitele clase sociale ale poporului nostru.

Anume cu ajutorul *vinarsului* se se demoralizeze țeranul român și se se slăbească, atât în privința corporală cât și spirituală, ca să ajungă la o degenerare totală și pe încetul să se extirpeze, cum au perit și s'au extirpat vechii locuitori ai Americii, Indianii.

Intre preoțimea noastră se se producă și se se nutrească sistematic *neînțelegerea și discordiile confesionale*, ca preoțimea română să se țină pe sine în șah și astfel să fie incapabilă de-a lucra pe terenul național-cultural și de-a fi, ceea-ce trebuie să fie, povățuitoarea spre bine a poporului.

În fine față de inteligența laică se se pună la cale mijloace *coruptive*. Bărbații noștri inteligenți se fie denumiți în posturi de stat, apoi permutați în orașe maghiare, unde pot fi supraveghiați și astfel ei și familiile lor maghiarizate, cultivându-se *renegatismul*.

Aceste planuri infernale mai mult sau mai puțin au fost și sunt puse în aplicare, căci nu vedem oare cum guvernul sprijinește și favorizează pe sate Jidani, cari întorc vinarsul omoritor în sinul țărânilor noastre? Și oare nu sunt permutați anglofili români prin ținuturi ungurești și nu se silește guvernul a propaga și cultiva renegatismul cu mijloace coruptive, neiertate? Și earăși nu vedem, că, durere, neînțelegerile confesionale bântuie și azi printre noi?

Dar' mulțumită lui D-zeu, că prin toate aceste măsuri mișelești la mari rezultate nu au ajuns dușmanii noștri.

Nici țeranii noștri nu sunt bețivi și decăzuți în măsura, în care ar dori să-i vază, cei-ce răul nostru îl vreau, nici inteligența noastră nu se reneagă, deși ne strică mult, totuși nu au caracterul unei primejdii naționale iminente.

E vorba însă, că cunoscând aceste rele, pe cari dușmanii voiesc a le introduce la noi, *să ne păzim de ele și se*

ne dăm toată silința a le ținea departe de noi și încât sunt incubate, se le delăturăm.

Să întemeiem pe sate reuniuni de cumpătare și să luminăm poporul prin ziare, în întruniri, prin predici și unde ni-se dă ocazie, arătându-i răul și pericolul ce-l amenință prin necumpătul în beuturi alcoolice.

Să sistăm certele confesionale dintre frați, cari, durere, se nutresc chiar și de unii din ai noștri, ruginiți și scurți de vedere și cari prin astfel de uneltiri urmăresc adese-ori scopuri egoiste și mârșave.

În fine se dăm sprigin inteligenței noastre, ca să poată rezista la încercările meschine, cerând dela ea, ca fiind clasa superioară, conducătoare a noastră, să aibă tăria de caracter față de ori-ce atac dușmănos.

Dacă astfel vom lucra, tari vom fi, și neînfrânți față de uneltirile dușmănești.

Asentările, cari au fost aminate, în urma unui nou ordin al ministrului de honoari Fejérváry, se vor ținea din 4 Aprilie începând până în 7 Iunie.

Fostul prim-ministru Bánffy, a fost numit de către M. S. Monarhul ca mareșal maghiar de Curte. Luni a depus și jurământul obicinuit.

Studentii români din București. Un mare număr de studenți și preteni ardeleni ai d-lui L. Bolcaș, a sărbătorit sosirea lui în capitală, printr'un banchet dat în restaurantul «Transilvania» și au trimis următoarea telegramă celor 17 stud. rom. din Oradea-mare:

Iubiți Colegi!

Fostul nostru coleg astăzi «numai» luptător național, se află în mijlocul nostru, și petrecând câteva momente în jurul lui, ne aducem cu drag aminte de voi, cari dintre studenții universitari de dincolo, singuri o'afi solidarizat cu Lucian Bolcaș. Noi astăzi am exprimat, că Bolcaș încă n'a fost, ci va fi. Dorim ca și voi să fiți alături cu dînsul.

Curaj și energie fraților!
De aici, vom face și noi cât dragostea noastră de neam ne va dicta.
Voi în frunte!

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Ioan Mețianu.

Dăm la acest loc din privilegiul instalării noului Metropolit schița biografică a I. P. Sale apărută în «Familia».

Ioan Mețianu s'a născut la 1828, în comuna Zernești, care mai de mult s'a ținut de districtul Brașovului, ear' dela 1863 aparține districtului Făgăraș. Tatăl-seu, B. Mețianu, a fost acolo proprietar; ear' mamă-sa Maria, fca protopopului Baiul, asemenea de acolo. Cu toate-că în etate de 3 ani își perdù pe tatăl-seu, la stăruința mamei începù să studieze clasele elementare în Zernești. Având rivnă pentru învățătură, mamă-sa îl dete la școală în Brașov, unde studiă clasele normale și făcù cursul gimnasial în gimnasiul rom. cat. din Cluj.

Își aleasă cariera bisericească și s'a înscris în școlile clericale din Sibiu, tocmai în primul an al venirii în Ardeal a lui Șaguna ca vicar în fruntea diecesei gr.-or. din Transilvania.

După-ce termină cursul clerical, la 1850 căutându-se anume Români pentru posturi publice, dela cari până atunci erau eschiși Românii gr.-or. din Transilvania și mai ales în fundul regesc, la îndemnul bărbaților noștri din acele părți, tinêrul absolvent de teologie Ioan Mețianu primi postul de protonotar al Branului, post pe care-l ținu până în 1853,

căci simțind mai multă vocațiune pentru cariera preoțească, se alege preot în opidul Rășnov, unde rămase până în 1858.

La 1858 fericitul Șaguna, vîzându-i calitățile eminente, l'a numit administrator protopopesc și ocupă parochia protopopească din Zernești, unde la 1860 a fost ales și hirotosit protopresbiter.

Încă de atunci, părintele Mețianu avu un rol din ce în ce mai mare în toate afacerile bisericești și naționale-culturale. Începând cu sinodul din 1859 și 1864, îl vedem la conferența națională din 1861, la fondarea Asociațiunii transilvane, la congresul național din 1863 și pretutindeni. În era constituțională bisericească, a fost ales în toate sinoadele și congresele bisericești dela 1868 încoace și a făcut parte din cele mai însemnate comisuni, de multe-ori ca raportor în cauze foarte importante; a fost membru al ambelor consistorii, arhiepiscopale și metropolitane, ales pe viață în senatele bisericești; a luat parte la congresele electorale, funcționând ca comisar congresual.

Zelul seu de activitate din timpul acela s'a manifestat îndeosebi în parochia și protopopiatul seu. Aici el organiză, regulă și dotă toate parochiile din protopopiat, zidi din nou aproape toate școlile și le dete învățători harnici, înzestrându-le cu instrumente de învățământ, încât acelea deveniră niște școlae de model. Își puse toată stăruința se înființeze prin parochii porțiuni canonice, mai întemeiă fonduri preoțești și învățătoarești, ca să se asigure viitorul preoților și a școlaelor confesionale. Îndată-ce apărù articolul de lege

53 din 1868 pertru egala îndreptățire a confesiunilor, pe dînsul îl vîzurăm mai adeseori pe la ministeriu reclamând, ca preoții și învățătorii români din comunele mestecate cu Sașii, se fie dotați de o potrivă din venitele comunale cu aceea a Sașilor, ceea-ce s'a și făcut: nicăiri în Transilvania, bisericile și școlaele gr.-or. din comunele mestecate nu trag atâtea foloase din venitele comunale, ca și în protopresbiteratul Zerneștilor.

Afară de activitatea sa pe terenul bisericesc-cultural, protopopul Mețianu a avut o parte frumoasă și în luptele politice. Precum atinșeram, a fost de față în toate adunările naționale mai însemnate; a participat și la dieta din Cluj în 1865; ear' acasă în comitat, a stăruit în fruntea Românilor pentru respectarea drepturilor naționale. Ceea-ce în deosebi i-a atras recunoștința și lauda cerurilor guvernătoare, a fost faptul, că îndemnând poporul din cercul Branului să-și implinească îndatorirea militară, acesta s'a supus de bună-voie și n'a mai refugiat în România. Acest merit a fost răsplătit de M. Sa cu ordinul crucea de aur.

Renumele protopresbiterului din Zernești a devenit atât de mare, încât sinodul din Arad în 1874 l'a ales vicar episcopesc și președinte al consistoriului gr.-or. din Oradea-mare. Aici, întimpinat cu bucurie a urmat aceeași activitate pe care a început-o la Zernești, lucrând cu zel, vizitând bisericile și școlae, stăruind să ridice bunăstare culturală și materială a credincioșilor. N'a stat însă decât 8 luni, căci în 3/15 Februarie 1875 a fost ales episcop la Arad.

Întimpinarea noului Metropolit.

Ziua de 24 Febr. v. c. a fost o zi de sărbătoare pentru Românii Archidieceșani, căci în ziua aceasta a intrat în Ardeal I. P. S. Dl Mețian ca Metropolit, și și-a continuat calea către Sibiu.

Zamul a fost odată graniță între Ardeal și Ungaria, astăzi e comuna mărginașă a Archidieceșei și a protopopiatului Iliei.

Încă de dimineață soseau preoții tractuali în frunte cu dl protopop Păcurariu, precum și însemnat popor din comunele din jur, ca să bineveniteze pe noul Metropolit.

Ca să fie primirea cât se poate de cordială, preoțimea a făcut o mică rugare telegrafică, la direcțiunea căii ferate din Arad, ca să binevoească a concede zăbovirea trenului bătăr cinci minute în Zam, dar' aceasta nu s'a îngăduit.

La gara din Zam.

Sosirea trenului în gară cu valorosul Metropolit a fost salutăată cu bubuituri de treascuri, ear' poporul numeros — și stând în șiruri frumoase — a izbucnit în strigări de „să trăească!”

Timpul de două minute nici pentru o privire fugitivă nu era de-ajuns, ear' vorbirea d-lui protopop Păcurariu numai în două-trei cuvinte a putut fi mulțumită de I. P. S. Sa și trenul a sburat. I. P. S. Sa la toate ovațiunile — unde a stat trenul — s'a dat jos, și a mulțumit foarte afabil.

Dl inspector Réthi aflându-se în Zam, a dispus d-sa, ca copiii dela școala de stat se iese afară la întimpinare, și și-au adus cu sine și un steag.

Pe drum s'au făcut manifestațiuni de cătră poporeni din Câmpuri-Surdac, pentru care biserică I. P. S. Sa a fost foarte milostiv, cari postându-se la un loc potrivit într'un șir foarte lung au avut în mijloc un steag bisericesc roșu, ear' prin descoperirea capetelor, cu toată fuga trenului se putea observa manifestația de bucurie, ear' bubuitul treascurilor cât și trasul clopotelor, au fost de unii chiar și din tren observate pușin.

La Ilia.

În gara din Ilia a așteptat preoțimea din tractul Dobrei și o mulțime de inteligență și popor, precum și străini. Vre-o câțiva cântăreți intonau: „Pre stăpânul”. Părintele protopop Morariu bineventând. I. P. S. Sa a mul-

Aici talentului seu organizator i-s'a deschis un teren mai mare, pe care l'a și îndeplinit cu tot zelul și succesul, ca nici un episcop din Arad înainte lui. Ar trebui să avem multe pagine la dispoziție, pentru-ca să-i putem prezenta întreaga icoană a activității sale de pe timpul cât a fost episcop la Arad; în lipsa spațiului, ne vom mărgini să schițăm numai următoarele.

Abia așezat în scaunul episcopesc, a susținut dimpreună cu ceilalți arhieri o luptă energică împotriva politicei bisericești-scolare a guvernului, luptă care a ținut mulți ani și după inaugurarea unei ingerințe prea adânci a guvernului în școlaele elementare și medii confesionale, s'a încheiat cu introducerea căsătoriei civile obligătoare.

Mai norocos însă decât în luptele aceste a fost în stăruințele ce a pus pentru ridicarea dieceșei sale. Aici a reușit deplin. Se poate zice cu conștiință liniștită, că episcopul Ioan Mețianu a reorganizat diecesa Aradului.

Știind că temelul ridicării dieceșei este preoțimea și învățătoria cultă, mai înteu a stăruit să se creeze un institut pentru pregătirea acestora. Pe vremea aceea despărțământul pedagogic, ne spune însuși P. S. Sa în cuvântarea cu care a deschis sinodul eparhial din 1895, se adăpostia într'o casă veche, aproape ruinată, ear' studiile se propuneau de 2 profesori și un catechet cu lefuri de 3—400 fl. Despărțământul teologic se afla și mai rău, căci se susținea prin localuri închiriate și abia avea 2 profesori, ambii ocupați și cu alte oficii. În diecesă se simțea mult

țumit în cuvinte foarte instructive, la cari mulțimea au răspuns cu: „să trăiască“. De aici s'au mai alăturat vre-o câțiva la plăcuta călătorie până în Deva, ear' unii mai departe.

La Deva.

În Deva șeful tractului părintele Roman l-a bineventat, ear' I. P. S. Sa mulțumind a fost foarte viu aclamat de numeroasa inteligență și poporul însemnat venit la gară în haine de sărbătoare.

Cred, că călătoria mai departe va fi tot și mai triumfală, și bravii Orăștieni cu dl protopop Domșa, știu că l-au făcut o întimpinare grandioasă.

Din parte-mi, ca cel mai modest zic, ca D-zeu să țină pe I. P. S. Sa noul nostru Metropolit „mulți ani fericiți!“

La gara din Orăștie.

Încă de timpuriu s'au făcut pregătiri pentru o întimpinare deamnă a I. P. S. S. prin dl protopop V. Domșa, încunostințându-se preoțimea, învățătorimea, inteligența și popor despre sosirea și trecerea înalt Prelatului către reședința sa. Pregătirile făcute au avut efectul dorit, căci la 3 ore d. am., preoții și învățătorii tractuali erau aproape compleți, precum și inteligența din Orăștie și jur, fără deosebire de confesiune, cu o cunună frumoasă de dame, apoi popor în număr de peste 300 inși, și-au manifestat dorul, de-a contribui la înălțarea festivă a călătoriei înaltului Prelat.

Precis la 3 $\frac{1}{2}$ ore a sosit trenul accelerat în gară, care a stat 6 minute în fața publicului. I. P. S. S. s'a dat jos împreună cu unii d-ni din suita sa, precum A. Hamsea, Petru Truța, Lenger și alții. Era un ce înălțător, când fetițele d-lui prot. Domșa, Pompilița și Minerva l-au predat un frumos buchet de flori. A urmat bineventarea d-lui protopresbiter, urându-i în numele preoțimii, învățătorimii, inteligenții și poporului succes în ale ocărmuirii Archiepiscopiei, conducând cu cunoscuta-i dexteritate naia credincioșilor sei la limanul dorit de toată suflarea! Urale de »trăiască!« au isbucnit din pepturile celor de față. Înalt P. S. S. emoționat de primirea strălucită, promite în cuvinte scurte dar pătrunzătoare, că se va născuși, după o absență de 24 ani, a guvernării Archiepiscopiei după cele mai bune ale sale intențiuni, numai și numai spre fericirea poporului și a patriei. Mulțumește pentru întimpinarea și manifestarea atât de călduroasă. Urale de »trăiască!« au acoperit ultimele cuvinte, ear' corul vocal al plugarilor români din loc, sub conducerea dirigentului Branga, a intonat: »La mulți ani stăpâne!« Cu aceste dându-se signalul de plecare, trenul s'a pus în mișcare și petrecut de nesfârșite »trăiască!« s'a depărtat, ear' publicul mângâiat, că a putut da onorurile cuvenite înaltului Prelat s'a reintors la ale sale.

La Vinț.

La gara din Vinț a eșit într-o întimpinare cam vre-o 800, a vorbit administratorul protopopesc din Alba-Iulia, Florian Rusan.

La Sebeșul-săsesc.

În Sebeșul-săsesc a fost lume foarte multă, cam la vre-o 4000, aici l-a bineventat dl protopresbiter Sergiu Medean.

Representația teatrală din Orăștie.

În ce privește viața socială pentru noi Românii din Orăștie, putem zice, că atât de rar ne este dat să gustăm din frumusețile și plăcerile petrecerilor noastre naționale, încât dacă ni-se oferă ocaziunea dorită, ne pare aceasta ca un eveniment de prima ordine în dezvoltarea vieții noastre sociale. Așa sunt vremurile în cari trăim. Frământările interne, miseriile sociale, lupta de apărare în contra elementelor străine, cari ne amenință pe față și în secret cu desmoștenirea noastră, toate acestea ne consumă puterile și ne lasă tot mai mult indiferenți în lucrarea noastră pentru cultivarea bunurilor, pe cari le-am moștenit din trecut. Singur petrecerile în dans se mai țin lanț, un semn că Românul, fie timpuri de restriște, fie zile senine, se aruncă cu predilecție în învălmășala petrecerii, ca să mai uite de năcazuri.. așa e firea lui ereditară din moși strămoși. Reprezentațiunile teatrale și musicale sunt mai rare. Căusele sunt cele expuse mai sus. Experiențele ne arată însă, că publicul românesc nu a pierdut doară interesul pentru astfel de întreprinderi.

Mulțumită însă geniului poporului nostru, totuși mai există elemente, cari în butul tuturor miseriilor, cari ne împresoară, să ridică cu putere și curagiu din miseria indiferentismului și ne procură momente senine, cari numai cu greu vor putea fi șterse din memoria noastră.

Și, o Doamne, ce bine ar fi, când astfel de plăceri am putea gusta și pe alte terene, nu numai pe cel al vieții sociale.

Despre aceasta ni s'a dat dovadă Sâmbăta trecută, când a avut loc Reprezentația teatrală în sala cea mare a otelului »Széchenyi« din loc. La orele 8 $\frac{1}{4}$ sala era deja tixită de lume, a luat parte la această petrecere nu numai publicul din loc și giur, (deși petrecerea a fost în favorul bisericii gr.-cat.) au fost spriginți și din partea tuturor românilor fără deosebire de confesiune, precum și de un număr frumos din partea conaționalilor Germani și Maghiari, precum și oficerimea din loc.

După-ce musica a executat vre-o trei piese, s'a dat signalul despre începerea reprezentației. În sală s'a făcut o liniște adâncă și întreg publicul aștepta cu nerăbdare ridicarea cortinei.

Primul punct din program a fost: »Prima rochie lungă«, monolog de *Iosif Vulcan*, predat de d-șoara *Alma Moldovan*.

La ivirea pe scenă a d-șoarei Alma, publicul a isbucnit în lungi aplauze.

În acest monolog se arată bucuria unei fetițe tinere, căreia mamă-sa li făcuse pentru prima-dată rochie lungă. Ce bucurie pe dînsa, când se uită în oglindă la bretonul ei, spunând că mama i-l'a tăiat, dar' ea nefiind mulțumită a mai retezat nițel. Apoi își face fel și fel de iluzii despre viitor, aducându-și totodată aminte despre zilele din copilărie, în care era silită să stea toată ziua cu cartea în mână. I-se pare ca-și-cum ar vedea pe cutare profesor sau profesora, cum intră în clasă și cum își încruntă privirile asupra ele-

Simțindu-se lipsa unui seminar diecesan pentru tinerimea clericală și preparandială, a stăruit la baroneasa Ifigenia Sina la Viena, de a dăruit pentru acest scop intravilanul seu din strada Sina în Arad și a vëndut cu preț moderat casele de lângă acel intravilan. În anul următor, 1883, a întreprins tot în folosul seminarului o colectă benevolă în diecesă, care a produs suma de 55.000 fl., la care mai adăugându-se și alte sume, s'a ridicat seminarul diecesan, totodată și casele cumpărate s'au străformat într'un alumneu pedagogic.

La 1889 s'a înființat tot la Arad o școală română de fetițe, care are casa proprie și face progrese...

Schițând aceste, am amintit numai cele mai de frunte lucrări ale episcopului Mețianu. Toate arată că archiepiscopul a înălțat în fruntea sa un eminent spirit organizator. Și cum terenul îi este acum și mai mare, sperăm și credem că va îndeplini toate dorințele.

Floare veștejită.

(Să-ți aduci aminte!)

I.

A fost de ajuns ca ochii să li-se întâlnească odată în o privire dulce și pătimașă, pentru-ca în inima lor fermecător să încolțească floarea iubirii.

Și divina floare creștea, mereu creștea și mândru îmbobocea, căci alimentată era de căldură inimii și de dorul nețermur al fericirii.

Ademeniți se perdeau pe cărările înflorite și în extas ascultau basmul dragostii eterne, pe care atât de dulce li-l povesteau ochii lor vorbitori de fericire. Din flori de scumpie

velor. Aci își schimba vocea în a bătrânei directoare, aici în a unui bătrân sau tânăr profesor și earăși revenea la vocea sa. Și pe toți aceștia, d-șoara Alma l'a interpretat, cum nu se poate mai bine. Energia cu care a pășit pe scenă, și gesturile atât de legere ce le-a făcut, au convins pe fiecare, că are talent și aplicație spre această artă. Publicul, încântat de chipul cum a fost predat acest monolog, a răsplătit-o cu dese și lungi aplauze.

După o mică pauză a urmat al doilea punct: »Intocmai«, comedie franceză într'un act, tradusă de d-na *Zotti Hodoș*.

Piesa în sine este destul de bogată în scene de efect, și dacă totuși publicul a fost pe deplin mulțumit și a găsit mare plăcere în privirea ei, este vrednicia diletanților, cari și-au dat frumoase străduințe să joace bine, ceea-ce le-a și reușit.

În rola Constanței (frumoasa și deșteapta soție a Doctorului Clocotici) d-șoara *Lucreția Belei* a surprins publicul prin jocul ei delicat. Prin mișcările ei grațioase a știut a preda pe dama de salon.

Foarte bine a jucat și d-șoara *Veturia Corvin* în rola Eleni (soția lui Volbură), lăsând publicul mulțumit de jocul se isteț.

Nu putem decât să felicităm pe d-șoarele *Lucreția* și *Veturia* pentru cele prestate și dorim, ca cât mai des să avem fericirea a le vedea în șirul diletanților noștri.

Aceleași cuvinte bune și despre jocul d-lor *Ioan Margita* (Dr. Clocotici), *Petru P. Barțiu* (Volbură) și *Anastasiu Demian* (Tanase). Aplauzele publicului s'le fie răsplata pentru ostenele ce le-au avut, precum și scopul nobil, pentru care s'a dat această reprezentație.

La fine au urmat două tablouri vivante. Cel dintâu a reprezentat o petrecere mică în verdeată. La o masă își petreceau niște bătrâni (d-ra Alma Moldovan, P. Barțiu și Ioan Dobre), privind la părechile tinere, cari dansau și cugetându-se la zilele tineretelor, cari atât de iute au dispărut.... Părechia primă era d-șoara *Lucreția Belei* cu dl *Ioan Margita*, a doua d-șoara *Lucreția Eli* cu dl *Anastasiu Demian*, ear' a treia păreche mică și dragălașii copilași: *Minerva Domșa* și *Victor P. Barțianu*, care tocmai în acel moment făceau complimentele obicinuite, pentru a se avânta și ei la dans. De partea stângă era dl *Romul G. Nicoară*, ca bătrân, cântând duios din vioară, lângă dînsul dl *George Cușuta*, cântând din flaut.

Al doilea a fost »Jertfa lui Amor«. Ridicată pe-o măsuță era Amor, un chip frumos de ânger, cu aripile desfăcute (copilașa *Victoria Domșa*), ear' în jurul lui erau 8 zine, aducându-i telurite jertfe: una un coșuleț cu flori, alta un porumb, a treia un miel, a patra o tavă cu fructe etc. Erau d-șoarele *Gizela Romoșan*, *Lucreția Eli*, *Alma Moldovan*, *Veturia Corvin*, *Ioana Romoșan*, *Veronica Săbăduș*, *Valeria Andreiu* și *Leontina Sabo*.

Privind aceste două tablouri, luminate de foc bengalic, de diferite colorii, și-se părea că te afli într'altă lume. Păcat numai, că n'au durat de cât vre-o câteva minute.

Dacă toate acestea au reușit atât de bine, este a se datora mult st. d-ne *Victoria Dr.*

Erdélyi, care n'a cruțat timp și osteneală, ci cu trup și suflet a lucrat pentru reușita acestei petreceri.

A fost numai natural, ca după succesul splendid al reprezentației să urmeze și dansul în mijlocul unei animații cât se poate de generale. Dansul s'a început cu »Hora« și a decurs până la orele 4 dimineața. S'au dansat 2 »Cuadrile« și o »Romană«.

Mai am un dor, ca reprezentațiunea de Sâmbăta trecută să fie un bun augur pentru mai multe reprezentațiuni. Publicul român dorește mult să asiste la reprezentații teatrale și ar fi pagubă, dacă inteligența noastră, care a documentat, că posedă puteri destul de bune, n'ar continua mai departe pe calea apucată. În dulcea speranță, că în curând voi vedea realizată dorința mea, încheiu cu: »La revedere la proxima reprezentațiune!«

V-ă.

Intimpinare

la

»Cuincuenaliile învățătoresci«.

De pe Murăș, Febr. 1899.

Onorate Dle Redactor!

Sub acest titlu a apărut în foaia d-voastre nr. 4 din a. c. un articol, care atentează la onoarea și demnitatea învățătorului român, degradându-l la cele mai primitive stadiuri, ca și când epoca renașterii naționale numai ieri alaltăieri și-ar fi luat începutul și nu de o jumătate de secol!

Din cuprinsul articolului vęd, că autorul primo loco s'le ocupă cu sarcinile bietului popor, cu miseria și cu neputința lui excusându-l și compătiniindu-l pentru neputința suportării atâtor sarcini, ce apasă pe umerii săi, dar' tot pe atunci, degradând pe învățătorii noștri la starea dela începutul secolului present, îi îndeamnă, că din cauza micii calificățiuni și ocupațiuni, s'le abzică dela cuincuenalul de 50 fl. ce legea țerii îl acoardă fiecărui învățător calificat, care a servit 5 ani la ori-și-ce fel de școală.

Dl autor »Delta«, după-cum se vede, voește ca pe ruinele învățătorilor națiunii sale să amelioreze sarcina poporului, lovind coarda cea mai subțire, cea mai delicată.

Dați-mi voe, dle Redactor, ca acum la rîndul meu, să arăt că cât este de mare prăpastia prin care dl »Delta« spera că ar servi la ameliorarea sarcinilor poporului nostru ca însuși să se convingă, că o atare pretensiune subminează întreg edificiul emancipării noastre.

Dacă dl »Delta« ar fi fost vr'odată învățător și ar fi gustat din această pită amară sau dacă ar cunoaște pe deplin pe cel pe care compătiniindu-l îl apără din răspuneri, că e neapt pentru suportarea cuincuenalului de 50 fl., atunci, cu mine, toată suflarea învățătorescă am desarma.

Am desarma în sperață că bunele intențiuni sunt o receptă ce dau viață muribundului, dar' greu s'le înșală dl autor, pentru-că învățătorul de astăzi nu se poate asemăna,

Poate! Ce nu se poate în zilele noastre?..

III.

Razele de soare s'le scaldă în șopotul păraielor, ce aleargă pe întinsele câmpii, ca să ducă în curs nebun sdrențele lîntoiului de neauă.

Cu miros de iarbă verde și cu podoabe de ghiocei vine lin și dulce mândra primăvară. Și-a adus și viorele pe care le ascunde prin margini de tușiș, căci prea i-s dragi și prea sunt gingașe micuțele de cât să se încumete să le răsădească fără grije.

Prin grădini și pe câmpiile întinse a resfirat nenumărate flori cu parfum îmbătător și cu podoabe strălucitoare. Pădurea din nou a întinerit și acum lin și fermecător ear' își doinește frunzele, pe când păraul spumegând șoptește glasul veseliei.

E plin vędzduhul de cântece și de viață. Și a înflorit și scumpia albă și curată ca dragostea de demult...

IV.

Ei ear' s'au întâlnit. Din cale lungă, departe dintre streini *El* a alergat într'un suflet, muncit de dorul să-și aibă oltă în doi crini floarea iubirii nețermurite.

Dar'... Ochii *Ei* și acum strălucesc, dar' nu mai povestesc basmul acela al dragostei curate. Gerul iernii și-a furișat o rază înghețată în inima *Ei* și a veștejit divina floare a iubirii.

Scumpia stufoasă și acum le îmbiee flori albe și curate ca ei să-și facă cununite, care în vremile viitoare s'le povestească cu glasul suvenirii sfîrșitul fericirii.

Căci: floarea iubirii, dacă odată veștejește, în veci nu mai înflorește...

Sibiu, 1899.

Vili Victorescu.

lipsa de învățători, lipsa de școli, lipsa de dotațiuni învățătoresci și mai ales lipsa de învățătoare pentru fetițele poporului.

Îndată în primul an, la 1875, cu consensul sinodului, a zidit, din unele fonduri și contribuiri benevole, un edificiu preparandial mai corăspunzător. În 1876 a ridicat cursul preparandial dela 2 la trei ani; profesorii bătrâni s'au pensionat, înlocuindu-se cu tineri a căror leafă s'a urcat la 8—900 fl. În același an a creat 3 stipendii de câte 400 fl. pentru tineri cari să facă cursuri universitare spre a deveni profesori. În 1877 a înființat un alumneu pentru preparanzi, care s'a tot mărit. În același an a introdus și cursuri pentru învățătoare. Tot în 1877, cu spriginul sinodului, a întemeiat fondul preoțesc, care astăzi se urcă la 300.000 fl. Menirea acestui fond este ca deocamdată să dea ajutoare pentru preoții mai săraci, ear' cu timpul să devină un izvor de datorințe pentru toți preoții din diecesă. Tot în anul 1877 s'a primit în administrația eparchiei fundațiunea Birta, care de atunci a crescut la 70.000 fl. și din care se dau stipendii de câte 200 fl. la 12 tineri români.

În anul următor s'a cumpărat casa de lângă reședința episcopoească și s'a adaptat pentru cancelarii consistoriale. În același an a înființat o tipografie, pe care apoi a dăruit-o eparchiei, căreia aceea i-a câștigat un capital de peste treizeci de mii. Ear' în anul 1879 s'a rezidit reședința episcopoească.

La 1880 a mijlocit, prin cereri adresate metropolitului *Silvestru Morariu Andreievici* din Bucovina, ministrilor de culte din *Budapesta* și *Viena*, în urmă chiar *M. Sale*, de s'au primit câte doi elevi din diecesa aradană în seminarul clerical din *Cernăuți*, pe spelele fondului religios de acolo, începând din 1883.

nici în clin nici în suman, dar' nici în chemare nici în calificațiune, cu învățatorul dela mijlocul secolului present, pentru-că deosebirea este cerul și pământul. Inalte timpuri și înalte împregiurări trăeste învățătoria de azi. Învățătorii dela mijlocul secolului se recrutau din oameni aproape laici, precum era aproape întreagă inteligența noastră, nu din vina lor, ci împrejurările cu vitrigetatea timpurilor ne-au ținut în întunerecul neștiinței.

Astfel dascălul azi, buche, vede a fost, dar' nu mai este. In veci pomenirea lui. Ear' noi cei de astăzi, a căror chemare este sfântă și scopul e înalt și sublim, așa ceva nu putem admite, pentru-că a nu ne respecta pe noi înșine înseamnă a ne maltrata și a nu ne cunoaște noi vrednicia noastră, însămnă a nu fi la culmea chemării.

Generalul german Moltke și cancelarul Bismarck după încheierea păcii cu Franța cea bogată au zis: »Această învingere avem să o atribuim învățătorilor nostri, cari ne-au instruit și educat«.

In astfel de împrejurări ce zici d-ta, dle Delta, când vezi zilnic miseria și sacrificiul bietului învățător român? Oare care sacrificiu e mai mare, al poporului 50 fl. ori a învățătorului, care sacrificându-se pe sine, crește o generațiune în neamul său? Oare nu d-ta desconsideri pe acela pe care te-a ridicat la gradul de a putea scrie în gazetă? Pentru-că dacă mama ne-a împreunat debilele mânuțe, ca să ne rugăm lui D-zeu și să-i mulțămim pentru bunătățile sale cerești, atunci învățătorul d-tale te-a învățat limba în scriere și citire! Te-a învățat mai presus de toate să-ți stimezi și respectezi datinile strămoșești, neamul și religiunea, așa după-cum a știut-o și simțit-o el. Pentru aceasta, dle Delta, trebuie ca să nu perdem din vedere nici când adevărata idee a sacrificiului, ce se aduce pe altarul națiunii, și adevărat: cel mai bun amic și mai mare binefăcător al unei națiuni este învățătorul seu, pentru-că învățătorul se consumă pe sine, ca luminare, care luminează întru întunec. Cu alte cuvinte: O națiune se judecă după ținuta, cultura și calificațiunea învățătorilor săi. O națiune cu învățători apți și vrednici înaintată este, până când o națiune, ai cărei învățători numai vegetează slabă și supusă trebuie să fie.

Nu ne-am așteptat la degradarea ce ni-se ascrie, pe câtă vreme învățătorul de azi are calificațiunea recerută și rivalizează cu învățătorii altor națiuni mai înaintate, din contră speram într'un apel, ca fiecare susținător de școale să satisfacă recerintelor legale, să-și dea învățătorului său, dacă nu mai mult, dar' cel puțin cei 50 fl. drept cuincuenal, ca recompensă că se consumă pe sine pentru neamul său.

Nu poporul, ci învățătorul acestuia primo loco trebuie ocrotit și ajutat! pentru-că un soldat, ce s'a distins pe câmpul de luptă, se împărtășește de distincțiuni și decorațiuni pentru-că a împușcat, a omorât om nevinovat, dar' învățătorul care între grijile cele mai mari crește fii unei națiuni, nu merită ca din 5 în 5 ani să guste o dulceață, o recompensă a ostenelelor sale, cari nici a suta parte nu sunt răsplătite?

Și cu drept cuvânt o putem aștepta aceasta, ba pretinde, dela fiecare inteligent, ca patron al școlilor. Și apoi mai presus de toate să descoperim păcatele poporului nostru: pentru ori-ce jefeste bucuros, numai pentru școala și biserica sa nu, și apoi: Mai mult dă el într'o singură sârbătoare, pentru susținerea lui Izig, de cât s'ar face pentru acoperirea acelei sume prea bagatelă și neînsemnată, cu care satisfăcând legei ar ușura încâtva greutatea aceluia, care se sacrifică pentru tesaurul său cel mai scump, pentru copiii săi, pentru care el își dă tot avutul, ba chiar și vieța.

(Va urma.)

Concert reușit.

Hunedoara, la 5 Martie 1899.

Imi era teamă că va trece carnavalul, și noi Hunedoreni nu ne vom arăta curagiul în d'ale vieții sociale, dar' seara de 4 Martie st. n. m'a făcut a mă înșela în această presupunere.

Corul bisericii gr.-or. de aici, a dat dovadă că atunci, când lipsa scopurilor sublime se simte să contribuie și să concentreze forțele pentru-că să-și îndeplinească o misiune sfântă, care totodată este menită a ridica și nivoul vieții noastre social-naționale.

Inteligența, precum și poporul român din Hunedoara (și câțiva tineri din jur) și-a arătat și de astă-dată dragostea față de scopul pentru care s'a arangiat și concertul din vorbă. Deja pe la 8 ore seara, spațioasa sală a hotelului »Murșan« era bine tixită de public ales din stratul poporului din Hunedoara.

O satisfacție nespuse de mare imi cuprinde inima, văzând cum »nația« întreagă e grupată pe lângă stindardul vieții sociale.

Programa concertului a fost foarte bogată, și s'a început cu »Sunt vânător«... etc. până la al 8-lea punct.

Toate cântările au trebuit bisate, pentru-că prin armonia și melodia curat românească a stîrnit plăcere în inimile tuturor; ear' dibăcia vrednicilor coriști încă n'a lipsit.

Onoare conducătorului de cor *Ilie Mihaiu*, și recunoștință vrednicilor coriști, cari arată atâta interes față de această artă înălțătoare de inimi.

Răsplata osteneții lor încă a fost îmbucurătoare. După-cum aud venitul curat al acestui concert ar fi de 130—140 fl., care sumă e menită pentru edificarea unui cor în biserica noastră gr.-or.

Deci, reușita materială a fost foarte bună; ear' cea morală încă nu ne-a părăsit!

Plini de satisfacție am început dansul cu o frumoasă horă națională, urmată de un vals răpitor...

Tineri chipeși, doamne și d-soare gingașe se perdeau prin vârtejul jocului, spunându-și prin zimbete, șoapte dulci de dragoste, și parcă își urziau un traiu de vieață vecinic fericit!

O sârbă condusă cu multă dibăcie de simpaticul tiner Victor B. a încheiat petrecerea.

Obosiți ne-am depărtat cu frumoase aduceri aminte dela concertul dat de corul bis. gr.-or. din Hunedoara.

Nicu.

O mie de școli ungurești.

Sub acest titlu, »Budapesti Hirlap«, dela 7 l. c., cu o bucurie nespuse afirmă, că pe masa dietei zace deja proiectul de un milion pentru edificarea alor o mie de școli populare de stat. Așa o sumă însemnată deodată încă nici când nu s'a întrebuițat. Aruncă o lumină strălucitoare pe dezvoltarea cea mare cu privire la învățământul popular elementar, care se desvoaltă în așa o proporție însemnată și prin care budgetul învățământului popular se ridică deodată și așa rapid.

La anul 1895, pe când Wlassics, ministrul instrucțiunii publice a primit conducerea portofoliului său, abia s'a întrebuițat suma de 930.000 fl. spre scopuri culturale populare. In Budgetul anului 1899 speșele instrucțiunii publice elementare ajung deja la suma de 1,979.733 fl., adevărat în restimp de patru ani s'a ridicat cu 1,049.733 fl., din cari a căzut rotund pentru ridicarea salariilor învățătoarești 160.000 fl. Instituirea alor o mie de școli populare și cu acestea în legătură a școlilor de repetiție în ale economiei sunt efluxul politicii culturale naționale. Din acestea o mie de școli ministrul de culte încă în decursul a. tr. în 134 comune a înființat 161 școli populare elementare de stat.

Împărțirea acelor s'a făcut după un plan conștient și din deosebite puncte de vedere. Și încă astfel ca de-o parte să se asigure interesele culturale a elementului maghiar, ear' de altă parte ca să se asigure în comunele naționalităților cultura poporală patriotică.

După-ce ministrul de culte Wlassics i-se face din acest incident virtute și se încarcă de laude, că cu deosebire din puncte de vedere ale naționalităților, planul său este mântuitor pentru maghiarime, închee, că seria primă de 161 școale populare deja și-a început activitatea alduită sub stindardul ideii de stat maghiar.

După noi înființarea școlilor populare de stat cu limba de propunere maghiară în comunele naționalităților, cu scop ca prin aceea să se înainteze idea de stat maghiar și cu aceasta împreună patriotismul închipuit, este nu numai o utopie, fără învalvă în sine și călcarea legii fundamentale de naționalități precum și legea despre instrucțiunea poporală. După promisiunea actualului prim-ministru făcută când cu introducerea sa, suntem curioși, că nisui-se-va a face ca legile fundamentale mai sus pomenite să fie în faptă și susținute.

De altcum acest sistem nefericit tocmai așa se va prăbuși în stâncile de granit ale naționalităților, precum odinioară a suferit naufragiu sistemul de germanizare prin instituirea școlilor germâne la fostii grănițeri români, croaiți și sârbi. Acestea sunt convingerile noastre, eară consecințele le tragem din timpurile abia trecute. Ca de încheiere mai zicem față de introducerea alor o mie de școale, basaiți pe puterea de rezistență a poporului nostru: »Când va face plopul pere și măceșul vișinele«, tocmai atunci și nici atunci...

CORRESPONDENȚA

De pe Jiu, în 1 Martie 1899.

Onorate Dle Redactor!

Este știut acum, că în ce chip își exercitează guvernul ingerințele sale asupra autonomiei bisericii gr.-or. române din această patrie.

Știm și aceea, că mulți preoți au suferit pentru colecta făcută în favorul fondului pentru monumentul celui mai mare bărbat al bisericii noastre, pentru Marele Șaguna.

Intre mulți preoți, cari au fost tîrșiți la oficiile pretoriale, este și simpaticul și bravul paroh *Avram Stanca* din Petroșeni, care întotdeauna a premers cu exemple vrednice de imitat, totdeauna a fost la culmea chemării sale, dovedind superiorilor supunere și fidelitate, ear' poporului seu îi este un bun și adevărat părinte. Acest prea vrednic paroh, a fost judecat la o zi închisoare ori zece fl. bani pedeapsă, pentru-că a îndrăsnit a satisface ordinului Prea. Ven. Consistor Arhidiecean de a colecta pentru monumentul Mareliu bărbat, care a lucrat din răspuțeri pentru renașterea noastră națională.

Numai în necazuri și în împrejurări de acestea se cunoaște adevăratul simț și atracțiunea de stimă și respect.

Mulți preoți însă sunt, de nu chiar și protopopi, cari în această direcțiune nu au făcut nimic, ba unii înaintea oficiilor pretoriale au fasonat, că nu au împlinit acea misiune impusă de organele bisericești superioare.

O atare fasiune acestor preoți le servește spre degradare și rușinare.

De o parte sau compromitat înaintea autorităților lor bisericești, în fața națiunii și-au descoperit simțimintele, de altă parte desconsiderați vor rămănea și înaintea străinilor, pentru-că nu satisfac devisei: »preoți cu crucea 'n frunte«.

Multe s'ar putea zice, dar', Doamne iartă-le, că nu știu ce fac.

Slova.

Sămênțe economice.

— Avis. —

Cu provocare la înștiințarea noastră din 8 Februarie a. c., ne luăm voe a vesti pe membrii Reuniunii noastre agricole, că am prelungit termenul de 10 Martie până la 25 Martie n. c. termen, până la care sînt a se înainta aici cererile pentru distribuirea în mod gratuit a sămênței de trifoi, napi de nutret, lufernă, cum și a sămênței de cânepă italiană.

Cu o cale aducem la cunoștința economilor nostri, că subscrișul comitet gata este a mijloci pentru ori-și-cine i-se va adresa procurarea articilor economici amintiți mai jos, lângă cari însemnăm și prețurile:

1. Sămênță de lufernă franceză, prima calitate: 1 chilogram 85 cr., 100 chlg. 82 fl. 50 cr.
2. Sămênță de lufernă italiană, 1 chlg. 83 cr., 100 chlg. 80 fl. 50 cr.
3. Sămênță de napi de nutret, soiul *Obern-dorfer, galbini* originali, 1 chlg. 47 cr., 100 chlg. 43 fl.
4. De aceeași roșii, 1 chlg. 50 cr., 100 chlg. 47 fl. 50 cr.
5. Sămênță de napi de nutret, soiul urias de *Eckendorf*, 1 chlg. 60 cr., 100 chlg. 55 fl.
6. Sămênță de napi de săhar »*Mast-futter*«, 1 chlg. 35 cr., 100 chlg. 30 fl.
7. Sămênță de trifoiu, roșu (ungurească) plombată de stat, 1 chlg. 60 cr., 100 chlg. 55 fl.
8. Sămênță de trifoiu aceeași, cea mai fină calitate, 1 chlg. 70 cr., 100 chlg. 64 fl.
9. Sămênță de iarbă franceză, prima calitate, 1 chlg. 57 cr., 100 chlg. 52 fl.
10. Sămênță de iarbă engleză, prima calitate, 1 chlg. 28 cr., 100 chlg. 25 fl.
11. Sămênță de cânepă italiană, 1 chlg. 22 cr.

La întervenirea și sfatul nostru, societatea română comercială de aici »*Concordia*« a procurat în mare sămênțele amintite de calitate a avea cea mai bună, dela firme bine acreditate.

Doritorii cari vor trimite la adresa *subscrișului comitet* prețul, cum și 6 cr. pentru buletinul de expediție, 1 cr. de chlg. pentru pachetare și 2 cr. taxa de imanuare postală, vor primi articlii comandați cu reintoarcerea postei.

In scopul de a împămênți și la noi vestitul *ors de Hanna*, atât de prețios și căutat din partea berarilor, și care, experiența a dovedit, reușește la noi în deplin, subscrișul comitet a procurat 10 hect. sămênță de orz, deadreptul din Hanna, și își ea voe a recerca mai ales pe economii nostri mai inteligenți se înceapă cultura acestei plante rentabile. Membrii Reuniunii și eventual alți doritori sunt poftiți a se adresa aici în scopul procurării. Cu transport cu tot orzul procurat ne costă 9 fl. 50 cr., cu care preț îl și îmbiem, cu adausul, că sămênța se poate procura în cățăimi de câte cel puțin 20 litre à 9¹/₂ cr. loco, Sibiu. Speșele de pachetare și expediție 25 cr. la 20 litre.

Sibiu, 6 Martie n. 1899.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Dem. Comșa,
președinte.

V. Tordășiannu,
secretar.

NOUȚĂȚI

Nou archimandrit. Părintele-protosincol *Augustin Hamsea* a fost hirotesit de archimandrit de cătră I. P. S. S. Metropolitul Ioan Meșianu, Dumineca trecută.

Eliberat. Dl *Aurel Trif*, colaborator la »Tribuna Poporului« a fost eliberat din temnița Seghedinului, unde a petrecut 2 luni, Marți în săptămăna aceasta.

Avls. Ni-se trimite spre publicare următoarele: Din cauză că mai mulți dintre acei on. domni, cari s'au prenumărat la »*Almanachul învățătorului român*« nu și-au ridicat exemplarele, mă simt îndemnat ca pe acest rest de exemplare să-l dau de azi încolo cu preț foarte scăzut, anume cu 75 cr. exempl., trimis franco. *Iosif Velcean*, inv. în Reșița-montană (Resiczabánya).

La mănăstire. Moartea subită a fostului president al republicii franceze, *Faure*, într'atât a rănit inima frumoasei sale fete Lucia, încât a pus de gând, ca să se despărță de ori-ce plăceri lumești, și să între în mănăstire ca călugăriță.

O explozie groaznică. Magazinul de pulvere de lângă orașul Toulon, în Franța, a fost aruncat în aer. Peste 70 de cadavre au fost scoase din rămășițele magazinului, ear' răniți sunt peste 100. Explosia a fost așa de puternică, încât chiar și casele cari se aflau la o depărtare de 2 kilometri de acel magazin încă au fost ruinate și câmpurile pustiite.

Interese pentru dare. In camera deputaților s'a votat deja proiectul de lege pentru îndemnisare și după-ce și în casa magnaților va fi votat, se va supune sancțiunei Monarhului și astfel în curând țeara va scăpa de situația ex-lex.

Expulsări. Guvernul din România a expulsat mai mulți membri ai clubului socialist din București, toți Ovrei. Se vor mai expulsa încă și aceia, cari au lucrat la foaia socialistă »Lumea nouă«.

Statistica unui Don-Juan. Un tiner din Paris și-a alcătuit o nostimă statistică. Timp de 2 luni a agrăit pe toate femeile care îi conveniau și singure se plimbau pe strade, și le otorea prietenia sa neprihănită. După statistica lui dintre 95 femei agrăite, 78 au fost aplicate să lege cu el cunoștință. Dela 62 femei a cerut »rendez-vous« și 57 au primit. Dintre aceste din urmă au fost: 31 brunete, 15 blonde și 11 cu părul roșu. Fete au fost: 8, femei cu bărbat 10, veduve 7, divorțate 2, dela celelalte n'a putut afla »poziția lor socială«. După etate au fost: 40 între anii 17—35; 15 între anii 35—45 și 2 între anii 45—50. Don-Juanul acesta a spesat pentru nostima lui statistică 455 franci 75 centime. Exact statistician — Don-Juanul!

Proces pentru 1 crucer. »Acusatul e dator să solvească capitalul de 1 cr. împreună cu interesele dela 1 Septembrie 1897«... Astfel de judecată a adus tribunalul comercial din Budapesta sub nr. 5677/899 în procesul soc. de asig. »Hazai« ca acusator și G. L. ca acusat, pentru suma cambială de 2 fl. 53 cr. și competențele după aceea. Speșele procesului au fost 10 fl. 20 cr. pentru avocatul acusatorului și 10 fl. pentru avocatul acusatului. Procesul s'a născut așa, că banca »Hazai« a acusat pe debitorul seu G. L. pentru suma de 2 fl. 53 cr. La pertractare acusatul a dovedit, că a trimis deja băncii suma din chestie, dar' din greșală a trimis numai 2 fl. 52 cr. și astfel tribunalul l'a osândit la plățirea capitalului de 1 cr. plus interesele și apoi speșele de proces ale avocatului seu.

Pățanii după moarte. O d-soară înaintată în etate în urma căreia avea să rămână o bună moștenire, călătorește din Berlin la Viena; pe drum se bolnăvește, ear' la Praga o internează la un spital, unde și muri. — Jalcicii ei nepoți cer însă transportarea cadavrului la Berlin. La sosirea sicriului află că în loc de mătuse a sosit cadavrul unui general rusesc în uniformă. — Indată depeșază la Praga: »Sicriul deschis, în loc de mătuse, un general, unde e mătusa?« — Răspunsul plătit sună astfel: »Dacă mătusa nu e în Berlin, atunci în Petersburg«. Moștenitorii depeșază îndată la Petersburg: »Ce se facem noi cu generalul mort?« »Unde e mătusa?« — Răspunsul sosit punctual definește jocul tragi-comic. Anume: »Inmormântați pe general cum voiți, mătusa deja înmormântată cu toate onorurile militare«. — Din greșală, cosciugul cu mătusa fusese adevărat trimis la Petersburg, în locul generalului.

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barițiu.

FEL DE FEL

Sfirșitul lumii. Falb, prorocul pesimist al vremilor, profetește, că pământul nostru se va prăpădi deja în decursul acestui an. Zina critică va fi 13 Noemvrie 1899, când planeta, pe care locuim, se va ciocni cu cometa Biela. Profesorul Janes Lütze a ținut la universitatea din Berlin o conferință la reuniunea fotografilor, în care a liniștit poporul nedumerit, că primejdia nu este așa de mare, cum o arată Falb. Este sigur, că ciocnirea prevădită de Falb se va întâmpla, însă nu pământul nostru ci cometa Biela va trage cea scurtă. Cometeii sunt formați din materii foarte ușoare gazoase, cari posed foarte puțină existență și se descompun ușor. Cometa Biela, care tot la 7 ani apare pe orizont, este tot mai mic de câte ori îl vedem. Din cauza cursei cu celeritate mare ce o face, el mereu se tocește. Ciocnirea va avea cel mult de urmare, că o parte a cometului va rămâne pe pământ. Va fi o ploaie de stele frumoasă și deasă cum a fost în 1833 și 1866; și atunci cometa a cucerit să dea pept cu pământul. Humboldt cu asistenții săi au constat, că la 1833 au căzut pe urma ciocnirii lui Biela cu pământul, nu mai puțin ca 25.000 de meteori, un joc de foc minunat și puțin periculos.

Ein **Klavier** noch gut erhalten und eine **Nähmaschine** sind gegen Baarzahlung billig zu verkaufen. Näheres Marktplatz Nr. 3.

Un **plan** în stare bună și o **mașină de cusut** se vând cu prețuri moderate. Doritorii să se adreseze în Piața-têrgului Nr. 3. (503) 1—

Mașină nouă de îmblățit ou cai, se află de vândut la **Ronay Nándor** Strada Dealului în Orăștie. (502) 1—3

Avis! Spre convingere aduc la cunoștința On. public, că cu **prima Martie a. c.** am deschis cu arangiamet bogat și prețuri schimbate **CAFENEA și BERERIE** în localitățile parterre dela edificiul casei maghiare din loc unde și până aci a fost renumitul „Caffee Eisenburger“. Orăștie, în Febr. 1899. (493) 3—
Cu deosebită stimă **Vasile N. Bidu.**

Szám 183—1899 kir. végrh. (498) 1—1
ÁRVERÉSI HIRDET MÉNY
Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 99/1896. számú végzése foly-

tán **Dr. Moldovan Silvius** helybeli ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ pénzüintézet foglaltató javára **Fodor Gyula** helybeli lakos ellen 150 frt tólke, ennek 1892. évi december hó 7-ik napjától járó 6% kamatai, eddig összesen 31 frt 15 kr. és árverés kintűzési 2 frt 70 kr. költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 360 fitra becsült butorokból álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir járásbírósnak V. I. 13/2—1899. polg. sz. kintűdést rendelő végzése folytán a helyszínen Szászvároson adós lakásán a leendő eszközölésére 1899. évi márczius hó 15-ik napján délelőtti 10 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében csakis készpénz mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint léssen kifizetendő.

Kelt Szászvároson, 1899. évi február hó 28 napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 471—1898. (499) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDET MÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1898. évi V. I. 196 számú végzése következtében **Dr. Moldovan Silvius** ügyvéd által képviselt **Rosiu János** javára **Botean Luka** s. t. ellen 61 frt 50 kr. s jár. erejéig 1898. évi szeptember hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 421 fitra becsült buza, lóvak, takarmány és szekerekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság V. 255/2—1898. számú végzése folytán 61 frt 50 kr. tőkekövetelés, ennek 1897. évi augusztus hó 16. napjától járó 8% kama ai és eddig összesen 47 frt 26 kr. bíróilag már megállapított költségek erejéig Algyógy alfalun **Botean Luka** és neje házánál leendő eszközölésére 1899. évi márczius hó 13. napjának délelőtti 8 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Algyógyon, 1899. évi márczius hó 2. napján.

Schuster Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 21596—1898. alisp. (501) 1—2

Hirdetmény.

Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága a körösbányai 627 sz. telekjegyzőkönyvben 139 a h. r. szám alatt Hunyadvármegye nevére tulajdonjogilag bejegyzett ház és telek (volt járásbírósnak épület) eladását elhatározván fölhívom mindazokat kik a jelzett épületet és telket örök áron megvenni akarják ez iránti zárt ajánlataikat **folyó év márczius hó 19-ik napjáig** bezárólag lepecsételt borítékban, melyre kívül följegyzendő, „*tartalma zárt ajánlat*“, alolirtot alispánhoz czimezve ajánlott levélben nyújtásuk be.

Az ajánlatban a felajánlott vételár számmal és szóval kifejezendő, és egyszersmind a vételár kifizetésének határideje is pontosan megjelölendő.

Déván, 1899. évi február hó 24-én.

Hollaki,
alispán.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍ, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂȘTIE.

Nr. 32/1899.

Convocare.

(473) 3—3

P. T. acționarii institutului nostru prin presenta se invită la a

XIII-a adunare generală ordinară

ce se va ținea în localul institutului în **16 Martie st. n. 1899 după amezii la 2 ore**, cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul anual al Direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Statorirea bilanțului anual.
4. Votarea absoluturului pentru gestiunea anului expirat.
5. Impărțirea profitului curat.
6. Fixarea mărcii de prezență pentru anul curent.
7. Raportul referitor la zidirea caselor din Strada Tîrgului.
8. Alegerea alor 4 membri în Direcțiune.
9. Alegerea comitetului de supraveghiere.
10. Eventuale propuneri insinuate conform §-lui 28 din statute.
11. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

P. T. acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, să binevoiască a-și depune acțiile la cassa institutului conform prescrișelor §-lui 20 din statutele societății.

Din ședința plenară a Direcțiunii, ținută la 3 Februarie 1899.

Iosif de Orbonaș m. p.,
președinte.

Dr. Ioan Miha m. p.,
director executiv.

Active.		Contul bilanțului.		Pasive.	
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în numărar	15789	74	Fonduri proprii:		
Capital restant	25886	24	Capital social	250.000	—
Efecte publice	68066	50	Fond gen. de res.	84.660	61
Efectele fondului de pensiune	12304	79	Fond spec. de res.	39.270	18
Imprumuturi pe cambii cu garanți	532293	90	Fond de pens.	12.304	79
Impr. pe cambii cu acop. hip.	265903	—	Int. ant. pro 1899	13.112	25
Imprumuturi pe ipotece	200098	15	Avans. dela banca austro-ungară	34.500	—
Impr. pe oblig. cu caventi	151506	75	Cambii reesc.	117.662	—
Impr. pe efecte publice	1136	—	Dep. spre fruct.	795.115	95
Realități	64052	37	Div. neridicate	555	77
Mobilier	453	55	Diverse conturi creditoare	7797	87
după amortisare de	45	36	Profit curat	30921	19
Div. cont. deb. și int. rest.	48454	98			
	1,385900	61		1,385900	61

Spese.		Contul Profit și Perdere.		Venite.	
	fl.	cr.		fl.	cr.
Interese: pentru fondul de rezervă	3.309	36	Profit transportat din anul trecut	214	43
Inter. pentru depuneri spre fructificare	39.359	92	Inter. dela impr. pe cambii cu garanți	45862	83
Inter. pentru cambii reescomptate	8.183	12	Inter. dela impr. pe camb. cu acop. hip.	19135	41
Spese: a) Salar și marce de prezență	8.170	—	Inter. dela impr. pe hipotece	17121	16
b) chirie, porto, diverse	2.637	26	Inter. dela impr. pe oblig. cu caventi	14586	05
Contribuție: directă	4.501	30	Inter. dela impr. pe efecte publice	30	93
Contrib. de 10% la int. de dep. și comp. de timbru	3.971	59	Int. dela efecte pub.	2605	02
Amortisare: din mob.	45	36	Chirie	1543	27
Profit curat	30921	19			
	101099	10		101099	10

Orăștie, la 31 Decemvrie 1898.

Iosif de Orbonașu m. p., membru în direcțiune. **N. Vlad m. p.,** membru în direcțiune. **Dr. Miha m. p.,** director executiv. **Simion Vlad m. p.,** contabil.

Subsemnatul comitet am examinat conturile presente și le-am aflat în deplină regulă.

Orăștie, la 5 Februarie 1899.

Ioan Brangă m. p. **Ion Lazaroî m. p.** **Const. Batou m. p.**

(453) **ION LAZAROIU** 6—
negustor în Orăștie (Szászváros)

Atrag binevoitoarea luare aminte asupra prăvăliei mele bogat provăzută cu tot felul de **MARFĂ DE MANUFACTURĂ** pentru trebuințele de casă, și anume:
BUMBAC DE BĂTUT și AȚĂ DE URZIT, aduse din cele mai bune fabrice, **ARNICIURI DE CUSUT și DE URZIT**, în toate fețele; **PĂNZĂ, BRĂURI, ȘERPARÉ** cusute cu flori și fir, etc. etc.
Totodată aduc la cunoștința celor-ce au trebuință, că pregătesc în timp scurt și cu preț moderat
HAINÉ DE CĂLUȘERI
pe cari le vând, le dau în folosință, ori, la cerere, le fac anume.